

PATVIRTINTA
Kupiškio r. Subačiaus gimnazijos
direktoriaus 2022 m. lapkričio 18 d.
įsakymu Nr. V1-141

**KUPIŠKIO R. SUBAČIAUS GIMNAZIJOS
POVEIKIO PRIEMONIŲ TAIKYMO NETINKAMAI BESIELGIANTIEMS MOKINIAMS
TVARKOS APRAŠAS**

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Poveikio priemonių taikymo netinkamai besielgiantiems mokiniams tvarkos aprašas (toliau – Tvarkos aprašas) skirtas Kupiškio r. Subačiaus gimnazijai (toliau – Gimnazija). Tvarkos aprašas parengtas vadovaujantis „Rekomendacijomis dėl poveikio priemonių taikymo netinkamai besielgiantiems mokiniams“, kurioms pritarta Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2012 m. rugpjūčio 28 d. įsakymu Nr. V-1268.

2. Tvarkos aprašu siekiama padėti Gimnazijos darbuotojams veiksmingai reaguoti į kraštutinius mokinių netinkamo elgesio atvejus bei iškilusią grėsmę, siekiant užtikrinti Gimnazijos bendruomenės narių ir (ar) kitų asmenų fizinį ir psichologinį saugumą.

3. Tvarkos aprašas nustato galimas taikyti poveikio priemones netinkamai besielgiantiems mokiniams, taip pat pagrindines šių priemonių taikymo Gimnazijoje sąlygas.

4. Vartojamos sąvokos:

Draudžiami daiktai – bet kokie daiktai (reikmenys), gaminiai ar medžiagos, kurių apyvarta uždrausta arba ribojama Lietuvos Respublikos įstatymų ar kitų teisės aktų saugumo, sveikatos apsaugos ir kitais visuomenės poreikiais, taip pat kiti Gimnazijoje draudžiami turėti daiktai (reikmenys), gaminiai ar medžiagos, kurių sąrašas nurodomas Gimnazijos darbo tvarkos taisyklėse, mokinių elgesio taisyklėse ar kituose Gimnazijos veiklą reglamentuojančiuose dokumentuose.

Netinkamas mokinio elgesys – mokinio elgesys, keliantis realų pavojų jo paties ir (ar) kitų asmenų gyvybei, sveikatai, psichologiniam ar fiziniam saugumui arba turtui, taip pat pasikartojantis, tyčinis, agresyvus, įžūlus, griaunantis ugdymosi procesą, pažeidžiantis kitų asmenų garbę ir orumą bei psichologinį ir fizinį saugumą mokinio elgesys.

Poveikio priemonė – Gimnazijos darbuotojo veiksmai, kuriais siekiama nutraukti ar sustabdyti netinkamą mokinio elgesį bei atkurti psichologiškai ir fiziškai saugią ir savitarpio pagarba grįstą ugdymosi aplinką.

Pagrįsti fiziniai veiksmai – su fiziniu kontaktu susiję Gimnazijos darbuotojo veiksmai mokinio atžvilgiu, kurių gali būti imamasi siekiant nutraukti mokinio elgesį, keliantį realų pavojų jo paties ir (ar) kitų asmenų gyvybei, sveikatai, psichologiniam ar fiziniam saugumui arba turtui, arba užkirsti jam kelią.

Ugdymosi vietos pakeitimas – laikinas mokinio atskyrimas nuo kitų mokinių, tęsiant mokinio ugdymąsi kitoje Gimnazijos patalpoje arba teikiant mokiniui reikiamą švietimo pagalbą.

5. Kitos Tvarkoje vartojamos sąvokos atitinka Lietuvos Respublikos švietimo įstatyme (Žin., 1991, Nr. 23-593; 2011, Nr. 38-1804), Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatyme (Žin., 1996, Nr. 33-807; Nr. XIII-643, 2017-09-28, TAR 2017-10-10, i. k. 2017-16087) ir kituose teisės aktuose vartojamas sąvokas.

6. Sprendžiant mokinio elgesio problemas bei taikant poveikio priemones turi būti vadovaujamosi Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencija (Žin., 1995, Nr. 60-1501), Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymu, Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros įstatymu (Žin., 2007, Nr. 80-3214; 2010, Nr. 157-7969; TAR, 2020-10-07, Nr. 20886), Vaikų, vartojančių narkotines, psichotropines, kitas psichiką veikiančias medžiagas, nustatymo organizavimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. balandžio 2 d. nutarimu Nr. 437 (Žin., 2002, Nr. 35-1305; 2007, Nr. 107-4379), Mokyklos vaiko gerovės komisijos sudarymo ir jos darbo organizavimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2011 m. balandžio 11 d. įsakymu Nr. V-579 (Žin., 2011, Nr. 45-2121; TAR, 2020-08-03, Nr. 16829), Socialinės pedagoginės pagalbos teikimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2016 m. lapkričio 2 d. įsakymu Nr. V-950 (TAR, 2016-11-03, Nr. 26187; TAR, 2020-08-03, Nr. 16834), Psichologinės pagalbos teikimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2017 m. rugpjūčio 30 d. įsakymu Nr. V-663 (TAR, 2017-08-31, Nr. 13908), Pedagoginių psichologinių tarnybų darbo organizavimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2017 m. rugpjūčio 30 d. įsakymu Nr. V-662 (TAR, 2017-08-31, Nr. 13907), Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2004 m. rugsėjo 17 d. įsakymu Nr. ISAK-1462 „Dėl teisės pažeidimų, mokyklos nelankymo, narkotinių ir psichotropinių medžiagų vartojimo, ŽIV/AIDS, smurto ir nusikalstamumo prevencijos“ (Žin., 2004, Nr. 145-5281; 2009-04-21, Nr. 44-1725) ir kitais teisės aktais, taip pat prioritetingos vaiko teisių ir interesų apsaugos ir gynimo, vaiko žmogiškojo orumo, individualizavimo, visapusiškumo, pagarbos ir protingumo principais.

II. POVEIKIO PRIEMONĖS IR BENDROSIOS JŲ TAIKYMO SĄLYGOS

7. Gimnazijos darbuotojas, esant Tvarkos apraše nustatytais sąlygoms ir siekdamas užtikrinti Gimnazijos bendruomenės narių ir (ar) aplinkinių saugumą, gali taikyti šias poveikio priemones ar imtis šių veiksmų:

7.1. pakeisti mokinio ugdymosi vietą klasėje ir už jos ribų;

7.2. iškviesti Gimnazijos vadovą, direktoriaus pavaduotoją, skyriaus vedėją ar socialinį pedagogą;

7.3. organizuoti mokinio daiktų patikrinimą;

7.4. panaudoti pagrįstus fizinius veiksmus.

8. Taikant Tvarkos apraše numatytas poveikio priemones privalu atsižvelgti į mokinio specialiuosius ugdymosi poreikius, jo sveikatos būklę, psichologinę savijautą ir kitas poveikio priemonės parinkimui ir taikymui svarbias aplinkybes.

9. Tvarkos apraše numatytos poveikio priemonės taikomos mokiniui tik tada, kai Gimnazija yra išnaudojusi visas kitas galimas priemones ir švietimo pagalbos teikimo galimybes (pavyzdžiui,

mokiniui buvo skirti bent 3 žodiniai įspėjimai per vieną pamoką, parašyta pastaba, vesti individualūs pokalbiai su mokiniu ir jo tėvais (globėjais, rūpintojais) arba bent vienu iš jų, panaudotos kitos poveikio priemonės) ir jos nedavė laukiamų rezultatų, išskyrus neatidėliotinus atvejus, kai vaiko elgesys daro žalą ar kelia realų pavojų jo paties ir (ar) kitų asmenų gyvybei, sveikatai, saugumui ar turtui.

10. Apie mokiniui pritaikytą poveikio priemonę turi būti nedelsiant informuojamas Gimnazijos vadovas, direktoriaus pavaduotojas, skyriaus vedėjas ar socialinis pedagogas, mokinio tėvai (globėjai, rūpintojai) arba bent vienas iš jų, taip pat, esant būtinybei, savivaldybės vaiko teisių apsaugos skyrius ir (ar) teritorinė policijos įstaiga.

11. Mokiniui pritaikytą poveikio priemonę ir Gimnazijos darbuotojo veiksmus mokinio atžvilgiu privalu fiksuoti raštu Gimnazijos Vaiko gerovės komisijos dokumentuose (1 priedas, 2 priedas) Mokinio tėvai supažindinami su raštu per TAMO dieną, el. žinute arba telefonu ir pasirašo ant dokumento atėję į Gimnaziją arba, jei turi galimybę, atsiunčia pasirašytą dokumentą elektroniniu būdu (per TAMO dieną arba į Gimnazijos elektroninį paštą).

12. Gimnazijos darbuotojas, įtaręs, kad mokinys Gimnazijoje ar jos teritorijoje vartoja narkotines, psichotropines, kitas psichiką veikiančias medžiagas ar yra apsvaigęs nuo šių medžiagų, turi informuoti Gimnazijos vadovą, direktoriaus pavaduotoją, skyriaus vedėją ar socialinį pedagogą ir vadovautis „Vaikų, vartojančių narkotines, psichotropines, kitas psichiką veikiančias medžiagas nustatymo organizavimo aprašu“ ir laikytis jame nurodytų veiksmų sekos.

III. UGDYMO SI VIETOS PAKEITIMAS

13. Ugdymosi vietos pakeitimas gali būti taikomas mokytojo sprendimu, kai mokinio elgesys akivaizdžiai griauna mokinių ugdymosi procesą pamokos metu, ir į mokytojo pastabas mokinys nereaguoja.

14. Pakeitus ugdymosi vietą, mokinys atlieka mokytojo paskirtas užduotis prižiūrimas kito Gimnazijos darbuotojo arba mokiniui teikiama reikiama švietimo pagalba. Užduotis mokinys atlieka: socialinio pedagogo kabinete (atsakingas socialinis pedagogas), specialiojo pedagogo, logopedo kabinete (atsakingas specialusis pedagogas, logopedas), mokytojo padėjėjo kabinete (atsakingas mokytojo padėjėjas), bibliotekoje (atsakinga bibliotekininkė), budinčio Gimnazijos vadovo kabinete (atsakingas budintis Gimnazijos vadovas). Už atliktą darbą mokinys gali būti mokytojo įvertinamas. Į nurodytą patalpą mokinių palydi iškvieštas atsakingas asmuo (Gimnazijos vadovas, direktoriaus pavaduotojas, skyriaus vedėjas ar socialinis pedagogas).

15. Mokinio ugdymosi vieta gali būti pakeičiama ne ilgesnei kaip šį sprendimą priėmusio mokytojo pamokos trukmei. Esant būtinybei, šios priemonės taikymo trukmė gali būti pratęsiama Gimnazijos vadovo ar direktoriaus pavaduotojo, skyriaus vedėjo sprendimu, atsižvelgus į darbuotojo, prižiūrėjusio mokinių pakeitus jo ugdymosi vietą, arba švietimo pagalbos specialisto rekomendaciją, tačiau ne ilgiau kaip iki tos dienos pamokų pabaigos.

IV. GIMNAZIJOS VADOVO AR JO ĮGALIOTO ASMENS IŠKVIETIMAS

16. Gimnazijos darbuotojas gali išsikviesti Gimnazijos vadovą, direktoriaus pavaduotoją, skyriaus vedėją ar socialinį pedagogą, kad padėtų nutraukti netinkamą mokinio ar mokinių grupės elgesį.

17. Gimnazijos vadovas, direktoriaus pavaduotojas, skyriaus vedėjas ar socialinis pedagogas tarpininkauja sprendžiant mokytojo ir mokinio ar mokinių grupės konfliktą, taip pat padeda mokytojui numatyti tolesnes mokinio(-ių) ugdymosi proceso organizavimo galimybes bei pagal kompetenciją inicijuoti ir (ar) spręsti švietimo pagalbos arba drausminių auklėjamojo poveikio priemonių taikymą mokiniui(-iams).

V. MOKINIO DAIKTŲ PATIKRINIMAS

18. Jeigu Gimnazijos darbuotojui kyla pagrįstų įtarimų, jog mokinys gali turėti draudžiamų daiktų, Gimnazijos darbuotojas nedelsdamas apie tai informuoja Gimnazijos vadovą, direktoriaus pavaduotoją, skyriaus vedėją ar socialinį pedagogą.

19. Gimnazijos darbuotojas ir (ar) Gimnazijos vadovas, direktoriaus pavaduotojas, skyriaus vedėjas ar socialinis pedagogas turi teisę prašyti mokinio parodyti jo asmeninius daiktus. Mokinio daiktai negali būti tikrinami negavus jo sutikimo ir (ar) jam nedalyvaujant.

20. Jeigu mokinys sutinka parodyti savo asmeninius daiktus, parodymo metu turi dalyvauti mažiausiai du Gimnazijos darbuotojai, vienas iš jų – Gimnazijos vadovas, direktoriaus pavaduotojas, skyriaus vedėjas ar socialinis pedagogas. Paaiškėjus, kad mokinys turi draudžiamų daiktų, apie tai nedelsiant informuojami mokinio tėvai (globėjai, rūpintojai) arba bent vienas iš jų ir, esant būtinybei, teritorinė policijos įstaiga.

21. Jei mokinys nesutinka parodyti daiktų, apie įtarimus dėl draudžiamų daiktų turėjimo nedelsiant informuojami mokinio tėvai (globėjai, rūpintojai) arba bent vienas iš jų, ir jie kviečiami atvykti į Gimnaziją. Jiems nesutikus atvykti ir (ar) neatvykus nustatytu laiku, taip pat esant būtinybei, apie įtarimus dėl draudžiamų daiktų turėjimo nedelsiant informuojama teritorinė policijos įstaiga.

22. Kol atvyks dėl mokinio daiktų patikrinimo išsukti asmenys, mokinys turi būti prižiūrimas Gimnazijos vadovo ar skyriaus vedėjo paskirto Gimnazijos darbuotojo.

VI. PAGRĮSTI FIZINIAI VEIKSMAI

23. Gimnazijos darbuotojas pagrįstus fizinius veiksmus mokinio atžvilgiu gali taikyti tik tais atvejais, kai siekiama:

23.1. apsaugoti mokinių nuo savęs ar kitų asmenų (su) žalojimo;

23.2. užkirsti kelią ir (ar) nutraukti smurtinį mokinio elgesį prieš kitus mokinius, Gimnazijos darbuotojus ar kitus aplinkinius asmenis;

23.3. neleisti mokiniui palikti patalpos, jeigu jo pasišalinimas kelia grėsmę jo paties ar kitų asmenų saugumui;

23.4. nutraukti mokinių tarpusavio muštynes, jei mokinys(-iai) nereaguoja į žodinius Gimnazijos darbuotojo paliepimus jas nutraukti;

23.5. nutraukti mokinio veiksmus, kuriais niokojamas turtas, ir (ar) apsaugoti turtą nuo galimo sunaikinimo ar sugadinimo arba sustabdyti netvarką;

23.6. atskirti mokinį, griauinantį bendrą klasės tvarką ar Gimnazijos renginį, kai jis nepaiso pakartotinių reikalavimų ir raginimų laikytis elgesio taisyklių, išvedant jį iš patalpos (pavyzdžiui, klasės, salės, valgyklos ar pan.). Pamokos metu iš klasės pašalintas mokinys atlieka mokytojo paskirtas užduotis kitoje Gimnazijos patalpoje, prižiūrimas Gimnazijos vadovo arba skyriaus vedėjo paskirto darbuotojo, arba jam teikiama reikiama švietimo pagalba. Gimnazijos renginio metu pašalintas mokinys turi būti prižiūrimas Gimnazijos vadovo arba skyriaus vedėjo paskirto darbuotojo, kol teigiamai pasikeičia mokinio elgesys (pavyzdžiui, mokinys nusiramina, pasižada tinkamai elgtis ir pan.) arba kol mokinį pasiima jo tėvai (globėjai, rūpintojai) arba bent vienas iš jų, išskyrus atvejus, kai dėl objektyvių priežasčių jie pasiimti mokinio negali arba organizuoti mokinio perdavimą tėvams (globėjams, rūpintojams) arba bent vienam iš jų nėra tikslinga.

24. Pagrįsti fiziniai veiksmai gali varijuoti nuo stovėjimo tarp mokinių gresiant potencialiam atviram jų konfliktui, stovėjimo prieš mokinį, siekiant užkirsti kelią pavojingam mokinio elgesiui (pavyzdžiui, siekiant atitverti kelią prie lango, jei mokinys grasina iššokti, ar pan.), vedimo paėmus už rankos, iki mokinio sulaikymo, fiziškai apribojant mokinio veiksmus. Mokinio sulaikymas gali būti naudojamas tik ekstremaliose situacijose (pavyzdžiui, kai siekiama nutraukti mokinių muštynes, jeigu nėra kitų galimybių jų išskirti nenaudojant fizinės intervencijos; kai siekiama nutraukti mokinio save žalojančią elgesį, jį apglėbiant ir laikant tol, kol mokinys nurims, ir pan.).

25. Fizinis kontaktas su mokiniu yra laikomas tinkamu tokiose situacijose:

25.1. mokinį(-ius) laikant už rankos(-ų), sudarant ratą, žaidžiant žaidimus;

25.2. mokinį vedant už rankos;

25.3. guodžiant mokinį;

25.4. pasveikinant mokinį;

25.5. padedant neįgaliam mokiniui;

25.6. mokant mokinį groti instrumentu, šokti;

25.7. rodant mokiniui, kaip atlikti fizinius pratimus;

25.8. rodant mokiniui, kaip tinkamai laikyti rašymo, piešimo, kitas ugdymosi procese naudojamas priemones;

25.9. teikiant pirmąją pagalbą;

25.10. kitose sveikatai nekenksmingose situacijose.

26. Fiziniai veiksmai laikomi nepagrįstais, draudžiamais ir traktuojami kaip smurtas mokinio atžvilgiu tokiais atvejais, kai jie:

26.1. naudojami kaip bausmė;

26.2. naudojami norint pademonstruoti savo viršenybę;

26.3. naudojami siekiant sukelti vaikui skausmą;

26.4. naudojami kaip pykčio, nesivaldymo išraiška;

26.5. naudojama didesnė nei būtina fizinė jėga.

27. Pagrįstų fizinių veiksmų naudojimas neturi kelti grėsmės vaiko gyvybei ir sveikatai.

28. Mokyklos darbuotojas, taikydamas pagrįstus fizinius veiksmus, visada privalo vadovautis minimalių būtinų fizinių veiksmų panaudojimo trumpiausiam būtinam laikotarpiui principu.

VII. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

29. Gimnazija:

29.1. nustato poveikio priemonių taikymo sąlygas ir tvarką bei numato jas Gimnazijos darbo tvarkos taisyklėse, mokinio elgesio taisyklėse ir (ar) kituose Gimnazijos veiklą reglamentuojančiuose dokumentuose;

29.2. supažindina mokytojus, mokinius ir jų tėvus (globėjus, rūpintojus) arba bent vieną iš jų su Gimnazijos dokumentais (jų pakeitimais), kuriuose numatytos poveikio priemonės netinkamai besielgiantiems mokiniams, jų taikymo sąlygos ir tvarka.

30. Gimnazijos vadovas:

30.1. įpareigoja socialinį pedagogą dalyvauti taikant poveikio priemones;

30.2. skiria mokyklos psichologą, specialųjį pedagogą, logopedą, socialinį pedagogą, mokytojo padėjėją, bibliotekininką prižiūrėti mokinius 14, 22, 23.6 punktuose numatytais atvejais.

31. Gimnazijos darbuotojas:

31.1. apie poveikio priemonių taikymą raštu informuoja Gimnazijos vaiko gerovės komisiją, užpildydamas nustatytos formos pažymą;

31.2. žodžiu informuoja klasės auklėtoją, kuris apie taikytą poveikio priemonę informuoja mokinio tėvus (globėjus, rūpintojus).

32. Visus skundus dėl poveikio priemonių mokiniui taikymo privalu nuodugniai ir operatyviai išnagrinėti teisės aktų ir Gimnazijos veiklą reglamentuojančių dokumentų nustatyta tvarka.

33. Apie nustatytus vaiko teisių pažeidimus Gimnazija informuoja kompetentingas valstybės ir (ar) savivaldybės institucijas.

PRITARTA

Kupiškio r. Subačiaus gimnazijos tarybos

2022 m. lapkričio 17 d. posėdžio

protoliniu nutarimu (protokolas Nr. V3-4)

Poveikio priemonių taikymo
netinkamai besielgiantiems mokiniams
tvarkos aprašo
1 priedas

KUPIŠKIO R. SUBAČIAUS GIMNAZIJA

INFORMACINIS LAPAS

DĖL POVEIKIO PRIEMONIŲ TAIKYMO NETINKAMAI BESIELGIANTIEMS MOKINIAMS

Poveikio priemonių taikymo data

Priemonė taikyta mokiniui

(Mokinio vardas, pavardė, klasė)

Priemonė taikyta, nes (aprašyti situaciją)

.....
.....
.....
.....
.....

Pritaikyta ši priemonė: pakeista mokinio ugdymosi vieta; iškviestas Gimnazijos vadovas ar jo įgaliotas atstovas; organizuotas mokinio daiktų patikrinimas; panaudoti pagrįsti fiziniai veiksmai.

(priemonė pabraukiama)

Poveikio priemonę pritaikė

(Darbuotojo pareigos, vardas, pavardė, parašas)

Mokyklos vadovas ar jo įgaliotas asmuo

.....

(Darbuotojo pareigos, vardas, pavardė, parašas)

Mokinio tėvų (globėjų, rūpintojų) ar bent vieno iš jų vardas, pavardė, parašas

.....

.....

KUPIŠKIO R. SUBAČIAUS GIMNAZIJA

**POVEIKIO PRIEMONIŲ TAIKYMO NETINKAMAI BESIELGIANTIEMS MOKINIAMS
REGISTRACIJOS ŽURNALAS**

.....
(mokslo metai)

Eil. Nr.	Poveikio priemonės taikymo data	Taikyta poveikio priemonė	Mokinio, kuriam taikyta poveikio priemonė, vardas, pavardė, klasė	Gimnazijos darbuotojas, taikęs poveikio priemonę	Pastabos (gimnazijos vadovas ar jo įgaliotas asmuo)